

ДИСКУСІЙНА ЛІНІЙКА 1

ЦІННІСНІ ПРІОРИТЕТИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Тетяна Гавриленко,

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної та початкової освіти,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
E-mail: leonida13@ukr.net*

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ СІНГАПУРУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ІМПЛІКАЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У сучасному глобалізованому світі освіта виступає одним із ключових чинників соціально-економічного розвитку держав, що актуалізує інтерес дослідників до освітніх систем, які демонструють високі показники у міжнародних порівняльних дослідженнях. За результатами PISA 2022, проведеного Організацією економічного співробітництва та розвитку (Organisation for Economic Co-operation and Development), Сінгапур посів перше місце серед 81 країни та економіки за всіма напрямками оцінювання [1]. Учні Сінгапуру показали найвищі результати, значно перевищивши середні показники країн ОЕСР [2]. Це засвідчує ефективність освітньої системи країни та зумовлює актуальність аналізу її ціннісних засад, що визначають стратегічні орієнтири освітньої політики та забезпечують її конкурентоспроможність у глобалізованому світі.

Важливим джерелом для осмислення ціннісних орієнтирів освітньої системи Сінгапуру є матеріали Міністерства освіти країни [3]. У них підкреслено, що цінності становлять ядро особистості, оскільки визначають її переконання, принципи та поведінку, а отже займають центральне місце в рамці компетентностей XXI століття та освітніх результатів учнів (рис. 1).

До ключових ціннісних орієнтирів належать повага, відповідальність, стійкість, чесність, турбота та гармонія, які становлять фундамент суспільних і національних цінностей та інтегруються в освітній процес на всіх рівнях. Конкретизуємо їх сутність, з огляду на позицію Міністерства освіти Сінгапуру [3].

Повага (respect) передбачає усвідомлення власної гідності та визнання цінності інших людей, що формує основу соціальної взаємодії та взаєморозуміння. Вона сприяє розвитку культури діалогу, толерантності та взаємної підтримки в освітньому середовищі. *Відповідальність (responsibility)* трактується як усвідомлення обов'язків перед собою, родиною, суспільством і державою, а також готовність їх виконувати. Ця цінність сприяє формуванню громадянської позиції особистості та її здатності до активної участі в суспільному житті.

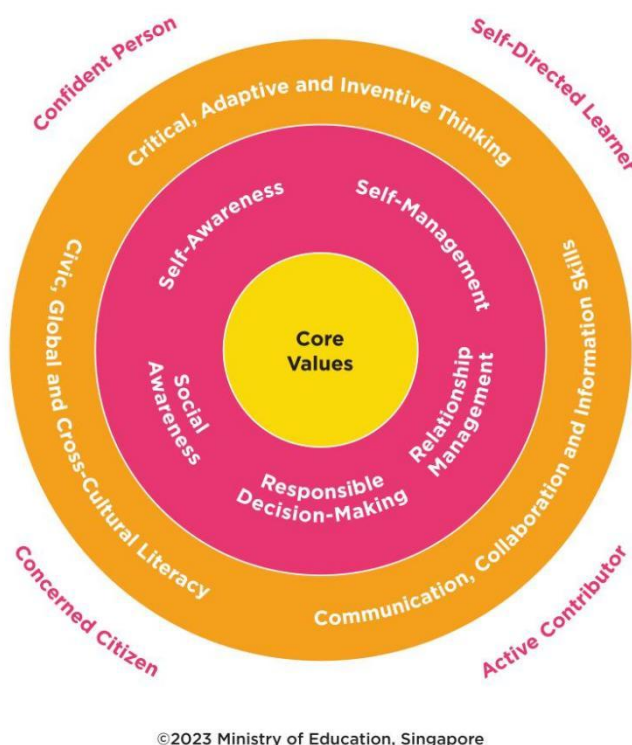

Рис. 1. Рамка компетентностей XXI століття та освітніх результатів учнів Сінгапуру [3]

Стійкість (resilience) є надзвичайно важливою в умовах сучасного світу, що характеризується нестабільністю та швидкими змінами. Вона проявляється у здатності долати труднощі, зберігати емоційну рівновагу, адаптуватися до нових умов і знаходити ефективні рішення в складних ситуаціях. *Чесність (integrity)* передбачає дотримання моральних принципів, відповідальність за власні вчинки та готовність відстоювати етичні норми навіть у складних обставинах.

Турбота (care) як ціннісний орієнтир виявляється у співчутті, доброзичливості та прагненні до покращення добробуту інших людей. Вона формує основу соціальної взаємодії та сприяє розвитку емпатії. *Гармонія (harmony)* забезпечує підтримання соціальної злагоди, взаємоповаги та взаєморозуміння в багатокультурному суспільстві, що є особливо важливим для Сінгапуру як мультикультурної держави [3].

Отже, освітня система Сінгапуру орієнтована не лише на досягнення високих академічних результатів, а й на формування морально зрілої, соціально відповідальної особистості. Особливістю цієї моделі є органічне поєднання

індивідуальних і суспільних цінностей, що дозволяє забезпечити баланс між особистісним розвитком і потребами держави.

У контексті глобалізації зазначені цінності набувають особливого значення, оскільки сприяють формуванню особистості, здатної ефективно діяти в умовах конкуренції, міжкультурної взаємодії та цифровізації суспільства. Вони виконують роль стабілізуючої основи, що дає змогу поєднувати інноваційний розвиток освіти зі збереженням соціальної цілісності.

Аналіз ціннісних орієнтирів освітньої системи Сінгапуру дозволяє визначити їх імплікації для розвитку освіти в Україні. Передусім, на нашу думку, доцільним є посилення ціннісного компоненту в освітніх програмах, щоб моральні, громадянські та соціальні орієнтири не залишалися декларативними, а системно реалізовувалися в освітньому процесі.

Важливим для України є досвід формування відповідальності й громадянської свідомості учнів завдяки поєднанню особистісного розвитку з усвідомленням обов'язків перед родиною, громадою, державою та суспільством. Особливої уваги заслуговує цінність стійкості, що є особливо актуальною для української освіти в умовах війни, соціальної нестабільності та потреби підтримки психологічного благополуччя учасників освітнього процесу.

Окрім того, Україна може використати сінгапурський досвід підтримання соціальної згуртованості завдяки освіті, зокрема через розвиток поваги, турботи, взаємодопомоги та культури діалогу. Перспективним є і досягнення балансу між орієнтацією на академічні результати та формуванням моральних якостей учнів, адже ефективна освіта має не лише забезпечувати високі результати навчання, а й формувати відповідальну, етичну та соціально активну особистість.

Водночас адаптація сінгапурського досвіду в Україні має здійснюватися з урахуванням національних соціокультурних особливостей, освітніх традицій та сучасних викликів. Механічне перенесення моделей є недоцільним; перспективним є їх творче переосмислення відповідно до потреб українського освітнього простору.

Підсумовуючи зазначимо, що ціннісні орієнтири освітньої системи Сінгапуру виступають ключовим чинником її ефективності та конкурентоспроможності. Їх осмислення може сприяти модернізації української освіти в умовах глобалізації, зокрема завдяки посиленню її ціннісного, громадянського та гуманістичного вимірів.

Список використаних джерел

1. Schleicher A. PISA 2022 Insights and Interpretations. Paris : OECD Publishing, 2023. 69 p. URL: https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2023-12/PISA%202022%20Insights%20and%20Interpretations_OECD.pdf (дата звернення: 13.04.2026).
2. OECD. PISA 2022 Results (Volume I and II): Country Notes – Singapore. URL: https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/singapore_2f72624e-en.html (дата звернення: 13.04.2026).
3. Ministry of Education of Singapore. 21st Century Competencies. URL: <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/21st-century-competencies> (дата звернення: 13.04.2026).